

OBSAH

1 Vyučovací předmět český jazyk

1.1 Úkol školy ve vztahu k mateřskému jazyku	5
1.1.1 Spisovnost a nespisovnost z hlediska školy	6
1.2 Cíl a úkoly vyučování češtině	10
1.3 Osobnost učitele českého jazyka	11
1.3.1 Schopnost komunikace jako jedna ze základních vlastností učitele českého jazyka	13
1.4 Postavení češtiny v soustavě předmětů	17
1.4.1 Složky předmětu český jazyk a jejich vztahy	18
1.5 Pojetí jazykového vyučování z hlediska vývojového	20
1.5.1 Integrace komunikační a systémové jazykové výchovy (K současnému pojetí výuky)	26
1.5.1.1 Řeč a metařeč ve vyučování češtině	29
1.6 Nauka o vyučování českému jazyku a její představitelé	32
1.6.1 Výzkumné metody a jejich využívání v teorii vyučování českému jazyku	36
1.7 Didaktika češtiny jako studijní disciplína	38
1.7.1 Cíle didaktiky češtiny a její místo ve studijních plánech učitelství češtiny	38
1.7.2 Obsah didaktiky češtiny, způsoby a metody práce v ní	40

2 Vyučovací proces

2.1 Vzdělávací proces	43
2.1.1 Poučky, algoritmy a pravidla	47
2.1.2 Recepce textu, zvláště učebního	49
2.2 Výchova ve vyučování českému jazyku	52
2.3 Zásady uplatňované ve vyučování českému jazyku	59
2.4 Poznávací procesy uplatňované a rozvíjené ve vyučování českému jazyku	63
2.5 Vyučovací metody	65
2.5.1 Programované učení	71
2.5.2 Hodnocení a klasifikace	74
2.6 Učební osnovy a učebnice	80
2.6.1 Pomocné knihy a pomůcky	82
2.7 Příprava na vyučovací hodinu češtiny a její realizace	84
2.8 Mimoškolní jazyková výchova	89

3 Jazykové vzdělávání

3.1 Sémantické hledisko ve vyučování českému jazyku	93
3.2 Jazykový systém z hlediska vyučování	94
3.2.1 Význam slov a slovní zásoba	94
3.2.1.1 Frazeologie	98
3.2.2 Tvoření slov	100
3.2.3 Morfologie	108

3.2.3.1	Slovní druhy	111
3.2.3.2	Mluvnické kategorie jmen	114
3.2.3.3	Mluvnická kategorie sloves. Postup při určování slovesných tříd a vzorů	121
3.2.3.4	Tvary sloves ohebných	126
3.2.3.5	Slova neohebná	134
3.2.4	Skladba	137
3.2.4.1	Tradiční probírání skladby a jeho modernizace	137
3.2.4.2	Jak dál v pojetí skladby?	155
3.2.4.3	Grafické znázorňování ve skladbě	159
3.2.4.4	Aktuální (kontextové) členění výpovědi, pořádek slov a pořádek vět	162
3.2.4.5	Nadvětná syntax a stavba textu	164
3.2.5	Zvuková stránka jazyka	165
3.2.6	Pravopis	171
3.3	Jazyková kultura. Norma a kodifikace	178
3.4	Regionální problematika ve vyučování češtině	181
3.5	Diachronní a synchronní pohled na jazyk a vyučování	182
3.5.1	Vývoj českého jazyka a začlenění češtiny do soustavy slovanských jazyků	183
3.6	Komplexní jazykové rozborů	185
3.6.1	Literární interpretace a jazykové rozborů	189
4	Komunikační / slohová výchova	
4.1	Cíl komunikační / slohové výchovy	192
4.2	Návaznost vyučování na stav řeči žáka	193
4.3	Třídění a hierarchie stylových jevů ve vyučování	198
4.3.1	Funkční styly, slohové útvary a postupy ve vyučování	201
4.3.1.1	Prostědělovací styl	201
4.3.1.2	Administrativní styl	204
4.3.1.3	Odborný styl	207
4.3.1.4	Publicistický styl	210
4.3.1.5	Umělecký styl	214
4.4	Pěstování mluveného projevu	217
4.5	Tvořivost ve slohu. Produkční a reprodukční sloh	222
4.6	Stylistické poznatky a jejich získávání	225
4.7	Slohová cvičení	228
4.7.1	Témata slohových prací	236
4.7.2	Slohové práce a jejich příprava	238
4.7.3	Oprava a hodnocení písemných slohových prací	245
4.8	Diferenciace vyučování podle typu středních škol	248
	Seznam literatury	250
	Rejstřík	259